

HANNONIAE HORTVLVS.

HANNONIAM, scribit Lessabæus, olim Pannoniam à Panos cultu vocatam: deinde, saltum carbonarium: postea, Picardiæ inferioris titulo cognitam dicit. Sed tandem Hannoniæ nomen, quo hodie innotescit, ab Hania flumine (quod mediam regionem secat) obtinuit. Haniault, incolæ, & *Hennegam*/Germani appellant. Habet hæc Hannonia Flandriam cum Artesia ab Occidente, Brabantiam à Septentrione, qua orientem Solem aspicit, sunt illi iidem Brabantii cum Namurcis, & Leodiensibus vicini; à Meridie Campaniam, Gallorum Regis Prouinciā attingit. Regio est, si quæ alia hoc tractu, nemoribus, lacubus, fontibus irriguis, pratis & pascuis admodum amœna. Gens bellicosa, & erga Principem, fide & officio incomparabilis. Habet in longitudine plus minus viginti, in latitudine sedecim miliaria. In eo ambitu comprehendit viginti quatuor oppida, & plus quàm nongentos quinquaginta pagos, aut villas, vt Guicciardinus auctor est. Robertus Cœnalis, in ea bis mille ducentas villulas, turri campanaria (vt vocant) insignitas numerat. Titulo Comitatus hodiè ornata est: & habet in se principatum (vt hodie dignitatis vocabulum vulgò sonat) octo Comitatus, duodecim Pares (vt hodie appellant) viginti duos Baronatus, 26. Abbatis, aliosque dignitatis titulos, quæ omnia apud Guicciardinum videre licet. Vrbes in ea primariæ sunt, Montès & Valencenæ: hæc ad Scaldim flumen, qua id nauigia ferre incipit, sita, amplitudine & vallatis mœnibus inclita est. Plebs mercimonijs & negociationibus, vt plurimum indulget: magnumque sibi emolumentum, ex eo pannigenere, quod vulgus, *fusseras*, & in hac vrbe magna quantitate textitur, atque hinc, in remotissimas orbis regiones auehitur, parat. Illa fluuiolo Trullæ insidet, mediumque regionis ferè occupat. Vrbs admodum munita, atque aduersus hostium insultus tutissima. Plebs opulenta, plerumque rem faciens extelæ quodam genere, quod vernaculè, *Sayam* appellant: cuius ibi ingens copia conficitur. Sunt præterea Condatum, Halla, Angia, Malbodium, Auesne, Bellus mons, Chimacum, Quercetum, Binchium, Mariæ Caroli V. Imp. sororis à curis diuerticulum, atque extructis ibidem ædibus planè magnificis, quondam in delicijs habitum, sed postea ab Henrico II. Gallorum Rege, incendio & ruina fœdatum. Est item Bauacum, vulgariter Bauais, quod nonnulli Baganum, vel Bagacum Ptolemæi esse arbitrantur, nonnulli illud Belgium Cæsari, in suis Commentarijs dictum volunt. Hubertus Leodius tamen, non existimat Cæsaris temporibus tam potens fuisse, sed sub D. Constantino Imperat. potius floruisse: idque ex numismatibus, quæ ibi magna quotidie copia, huius imagine signata, effodiuntur, colligit. Visitur in huius foro columna lapidea, sub qua ab incolis inchoare omnia eiusmodi viarum capita referuntur, quæ ab eo loco, in omnes Galliarum partes, & sublimi atque recto tramite exporriguntur. Has Brunehildi opera constratas, fama loquitur. Eius quoque nomenclaturam, in hunc vsque diem seruant. *Chemins de Brunchault*, Gallicum vulgus, Germanicum verò, *Die Cassée*/vocat. Durant vsque hodie harum viarum, plurimis in locis, vestigia, sed interrupta. Hæc id præsertim miraculi habent (vt scribit Bouillus) quòd sublimiores sint vicinis vtrinque agris; quòd inter insignia Galliarum oppida rectissimum iter conficiunt: quòd silicinis lapillis, qui etiam vicinis in agris desunt, sternuntur; adeò, vt vel ab humo ebulluisse silices, vel æthere sublimi eos pluuisse, quis iudicet, vel alia, quàm humana manu & opera, vndecunque toto orbe lectos, in eiusmodi viarum ruderationem quis demiretur. Sunt quoque in huius regionis limite versus Mosam fluuium, qua in Galliam iter patet, Carlomons, Marieburgum, & Philippinilla, in hoc tractu, contra Gallorum irruptiones fortissima præsidia, à Carolo Quinto Imperat. Maria eius sorore, & Philippo eius filio extructa & denominata. Diues est hæc Regio ferri & plumbi fodinis. Effodiuntur hic quoque diuersa marmorum genera, vt sunt, album, & nigrum, item pluribus coloribus variegatum, ad Regum & Magnatum ædes & sepulchra ornanda, valde accommoda. Calx viua, hic etiam ex terra eruitur. Item carbonēs lapidei & attriti, bituminis indurati natura, quibus incolæ, loco lignorum in extruendo foco vtuntur. Constantur hic quoque vitreæ illæ laminæ pellucidæ, quibus omnem cæli iniuriam, ex templis & ædibus propellimus, hæcque præ alijs, quæ alibi locorum sunt, palmam præstantia ferunt. Omne item vitreorum vasorum genus & supellex hic conficitur. Vide plura apud Ludouicum Guicciardinum, & Iacobum Lessabæum, qui peculiarem libellum de hac regione conscripsit. Hubertus Thomas Leodius quoque in suo, de Tugris & Eburonibus libellulo, non contemnenda, de hac ipsa Hannonia, recenset.